

TRGOVAČKI SUD, Marseille, 12.XI.1957.

Pomorska kupoprodaja - Prijelaz rizika u slučaju, kada stranke o tome nisu ništa izričito ugovorile

Stranke su sklopile, putem telefona, pomorsku kupoprodaju, a da nisu ništa posebno ugovorile u pogledu prelaska rizika. Međutim bilo je ugovoreno, da će se plaćanje izvršiti nakon odošiljenja robe. U sporu, koji je među strankama nastao, sud je stao na stanovište, da kada se ne može dokazati, da je namjera stranaka bila, da prodavalac preuzme rizik - treba rizik prijevoza, s obzirom na ugovoreni moment plaćanja, prebaciti na kupca.

/DMF 1959, str.184/
B. J.

Bilješka.- Presuda je važna zbog toga, što rješava jedno od načelnih pitanja pomorske kupoprodaje. Sud naime smatra, da su stranke ugovaranjem o se dužnosti plaćanja robe ujedno ugovorile i o prijelazu rizika na kupca.

TALIJANSKI KASACIONI SUD, -9. XI. 1959.
Agence c/a Dadourian

Teretnice potpisane od agenta

U jednom prijevoznom poslu pomorski agent / a ne zapovjednik/ potpisao je teretnicu. Ovaj agent se - inače - i sam bavi prijevoznim poslovima. Rješavajući o sporu, koji je među strankama nastao, talijanski Kasacioni sud je zauzeo stanovište, da takva teretnica obvezuje direktno njezina potpisnika /agenta, koji se bavi prijevoznim poslovima/, i to kao broдача. Sud je zauzeo takvo stanovište unatoč činjenici, što je u teretnici bilo navedeno ime broda, kojim je prijevoz bio izvršen, iako taj brod nije pripadao agentu.

/Dir.nav.1958,II, str.3/
B. J.

Bilješka.- Ovo je jedno od načelnih i veoma važnih pitanja pomorskih prijevoza. Osobito je za nas interesantno, jer nisu rijetki slučajevi, da naša broderska poduzeća, koja ujedno vrše i ulogu agente, potpisuju teretnicu u ime trećih broдача /većinom privatnika/, i to za prijevoze s Italijom. Izgleda, da navedeno stanovište Kasacionog suda predstavlja njegovu stalnu praksu, jer se u odnosnim publikacijama citiraju četiri takve presude. Radi toga je potrebno, da naša broderska poduzeća, kada vrše poslove pomorske agencije, ili ne potpisuju teretnice, nego ih daju na potpis zapovjedniku, ili pak, ako ih potpisuju, da uz svoj potpis stave izričitu i jasnu napomenu, da potpisuju u svojstvu agente, navodeći ujedno i broдача, za kojega potpisuju teretnicu.

B. J.

VRHOVNI SUD SJEDINJENJIM AMERIČKIM DRŽAVAMA, 26. II. 1959.

Krawill Machinery Corporation and Others c/a Robert C. Herd & Co. Inc.

Teretnice - Šteta na teretu prije ukrcanja - Nemarnost slugača - Pravo slugača na ograničenje odgovornosti prema odredbama teretnice i/ili

prema U.S. Carriage of Goods by Sea Act, 1936 /COGSA/, Sect. 4/5/.

Krawill Machinery Corporation šalje sanduke sa strojevima iz Detroita u Valenciju, Španjolska, via Baltimore. Roba je vlakom prevezena do Baltimora, gdje slagačka tvrtka Robert C. Herd & Co., Inc., na temelju usmenog ugovora s brodarom, preuzima ukrcaj robe na brod. U fazi prenošenja jednog sanduka s teškom prešom iz vagona na brod, sanduk je pao s dizalice u vodu, i tako je došlo do njegova oštećenja.

Tužitelj, Krawill Machinery Corporation ustaje tužbom protiv slagača, jer da je do štete došlo zbog njegove nemarnosti. Tuženik se brani, da on ima pravo ograničiti svoju odgovornost kako na temelju odredaba teretnice, tako i na temelju propisa COGSA.

U teretnici, koju je brodar izdao krcatelju, ograničena je odgovornost vozara na iznos od 500 dolara po jedinici tereta, ukoliko šteta iznosi toliko ili više. Carriage of Goods by Sea Act, 1936, na koji se podredno poziva slagač, predviđa ograničenje odgovornosti vozara na iznos od 500 dolara po jedinici tereta, osim ako krcatelj nije vrijednost robe posebno deklarirao prije početka ukrcaja i ako je ta vrijednost unesena u teretnicu.

Ovdje je osnovno pitanje, da li slagač može ograničiti svoju odgovornost za naknadu štete pozivajući se na klauzule teretnice ugovorene između krcatelja i brodara. Tužitelj tvrdi, da u takvom slučaju između njega i slagača ne postoji ugovor, koji bi ograničavao odgovornost za štetu počinjenu od slagača, a teretnica je zaključena samo između njega i brodara, pa se prema tome ne odnosi na slagača. Nadalje, odredbe COGSA da ne sadrže pravila, prema kojima slagač može ograničiti svoju odgovornost za naknadu štete.

Prvostepeni sud udovoljio je zahtjevu krcatelja i dosudio mu svukoliku štetu, bez kamata. Tužitelj se žalio zbog nedosudjenih kamata, a tuženik zbog odluke o obvezi na naknadu pune štete. Drugostepeni sud je potvrdio odluku prvostepenog suda u pogledu odgovornosti za štetu slagača, a vratio predmet na ponovno sudjenje u pogledu odluke o kamata. Zbog važnosti problema, Vrhovni sud je odlučio, da udovolji molbi slagača, da uzme u razmatranje njegov pravni lijek i donese konačnu presudu.

Vrhovni sud stao je na stanovište, da osoba, koja radi u ime drugoga (u ovom slučaju lučki slagač), odgovara za svu štetu, koju je prouzrokovala nemarnošću, osim ako nije u cijelosti ili djelomice oslobođena od te odgovornosti na temelju pozitivnih propisa ili na temelju valjanog ugovora, koji veže oštećenu stranku. U konkretnom slučaju nema pozitivnih propisa, na temelju kojih bi odgovornost slagača bila ograničena, budući da odredbe COGSA ograničavaju samo odgovornost vozara. S druge strane slagač sam nije bio stranka ugovora o prijevozu, sklopljenog između krcatelja i vozara. Prema tome odgovornost slagača nije ničim ograničena, te on odgovara za naknadu štete prema pravilima općeg prava.

(MLLR I, 1959, str.305)

S. V.

Bilješke. - Obraćamo pažnju na gornju pr sudu, jer stajalište Vrhovnog suda Sjedinjenih Država može biti od velikog interesa i za naša poduzeća, koja imaju poslovne veze sa SAD, budući da štete na teretu veoma često nastaju upravo kod manipulacije tereta prilikom ukrcaja odnosno iskrcaja. Presuda je važna i zbog toga, što je tužbeni zahtjev priznat krcatelju, koji nije sklopio sa slagačem ugovor o ukrcaju, nego je to učinio brodar u svoje ime. Prema tome može ovlaštenik tereta direktno tužiti slagača i tražiti punu naknadu štete.

Upozoravamo, da prema postupovnim propisima SAD stranka može nakon odluke jednog od apelacionih sudova SAD tražiti od Vrhovnog suda SAD, da donese presudu o načelnim pitanjima u sporu. Odluka o tome, da li će takav pravni lijek Vrhovni sud uzeti u razmatranje, zove se "certiorari", i uz to se u skraćenom navođenju sadržaja kaže, da je "certiorari" odbijen ili usvojen. Odbijanje u prvom redu znači, da sud nalazi, da nema novih načelnih pitanja u odnosnom sporu. Kada pak Vrhovni sud prihvati da raspravi takav pravni lijek, u presudi zauzeto stajalište će se vrlo teško u doglednom roku izmijeniti.

B. J., B. P.

-----X-----

TALIJANSKI KASACIONI SUD, 17. X. 1957.

Viellienzone c/a Agenzia Merittime Agency

Pomorsko osiguranje - Avarijski certifikat - Utvrđivanje štete -
Ovlaštenje člana posade

Avarijski certifikat, izdan od ovlaštenog komesara u odsutnosti osiguranika i broдача, ima samo značaj vansudskog vještačenja, te nije obavezan za ove posljednje, pa ga oni mogu uvijek pobijati i tražiti, da se izvrši sudsko vještačenje.

Zapisnik o utvrđenju štete, sastavljen u prisutnosti bilo kojeg člana posade broда, ne stvara pretpostavku o istinitosti navoda unesenih u zapisnik, osim ako iz njega na jasan način ne proizleži, da je predaja tereta i utvrđenje štete izvršeno u prisutnosti zapovjednika ili kojega drugog zastupnika broдача.

(Dir. nav. 1958, II.str.31)

B. J.